УДК 811.11-112
DOI https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.46-3.31

Гаврилова І. М.,
старший викладач кафедри ділової іноземної мови та перекладу
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ ТА СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТКОРЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ

Анотація. У статті розглянуто поняття «політкоректної лексики», за допомогою якої виражається ввічливе ставлення до суперечливих явищ у суспільстві з метою стримування розростання руйнівних образ чи прихованих суперечок, а також способи перекладу політкоректної лексики українською мовою. Визначено основну класифікацію цієї лексики за сферою вживання. Особлива увага зосереджена на випадках вживання та способах перекладу політкоректних термінів. Зокрема, було досліджено функціональні особливості політкоректної лексики в текстах німецьких ЗМІ, її співвідношення з явищем «евфемія» та шляхи її відтворення українською мовою з огляду на лінгвокультурологічні розбіжності. На основі виконаного дослідження евфемізмів у німецькому політичному дискурсі виокремлено такі функції: вуаліативна, превентивна, пом'якшувальна та елевативна. Було також зазначено, що конкретна лексична одиниця в умовах певного контексту може реалізовувати пейоративне значення, за умови присутності у структурі цієї одиниці емотивно-оцінного аспекту. За допомогою пейоративів як негативних емотивних сем виражається ставлення мовця до адресата. Політкоректна лексика поширюється і вносить зміни в кожну мову, створюючи водночас і певні труднощі у процесі перекладу.

Щодо особливостей перекладу політично коректної лексики з німецької мови на українську, можна виокремити три основні способи його здійснення. По-перше, пряме запозичення нової лексики на основі транслітерування і транскрибування, по-друге, калькування або дослівний переклад і, по-третє, описовий переклад. Вибір того чи іншого способу перекладу зумовлюється милозвучністю цього варіанту перекладу, наявністю або відсутністю усталеного варіанту перекладу цієї мовної одиниці, наявністю або відсутністю конотацій еквівалента цього виразу в мові перекладу. У процесі інтерпретації необхідно розглядати не тільки переклад окремих елементів політично коректною лексики, а й інші частини пропозиції, які, хоча можуть і не бути семантично політкоректними, але, можливо, загалом впливають на сенс усієї пропозиції. У разі потреби під час перекладу порядок слів і словосполучень може піддаватись змінам, або перестановці.

Ключові слова: політкоректна лексика, дискурс, переклад, евфемізм, спосіб перекладу.

Постановка проблеми. У сучасній політичній науці спостерігається зростання інтересу до проблематики політичної мови. Це пов'язано з розширенням сфери політичної комунікації, зростанням ролі інформаційного впливу в сучасній політичній практиці, де, як відомо, мова завжди була і залишається одним із найважливіших засобів передачі інформації [28].

Процеси глобалізації зумовлюють формування єдиного інформаційного простору, до якого залучаються країни з різними релігійними, моральними, культурними нормами. Отже, політична коректність, ґрунтом появи якої стали громадянські протести, боротьба за рівні права небілого населення в США 60-х років XX ст., має для впливу на масову комунікацію певні причини [16].

Глобалізація в сучасному світі є основою багатьох трансформацій, у тому числі й основою зміни норм комунікативної поведінки. Із демократичними змінами глобального масштабу, які вимагають уникати висловлювань, що могли б образити або роздратувати людину, яка бере участь у комунікації, пов'язана і поява порівняно нового лінгвокомунікативного явища – політичної коректності: практики прямої або опосередкованої заборони на висловлювання певних суджень, оприлюднення фактів, вживання слів і виразів, що вважаються образливими для певних громадських груп, які виділяються за ознакою раси, статі, віку, віросповідання, сексуальної орієнтації тощо [23]. Термін «політична коректність» з'явився також у зв'язку з виникненням ідеї культурного плюралізму і відповідної необхідності нової ідеології у відтворенні творів літератури і мистецтва, досягнень суспільного і політичного життя, що стосується представників всіх етнічних і сексуальних меншин [11, с. 122].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Явище політкоректності широко досліджується зарубіжними та вітчизняними мовознавцями З.С. Трофимовою, С.Г. Тер-Мінасовою, І.М. Некрасовою, Є.В. Шляхтіною, В.В. Паніною, Д. Адлером, Б. Брайсоном, Ю.Л. Гумановою, Л.В. Мерзляковою, Л.В. Мельниковою, М.Ю. Палажченко та ін. У вітчизняній науці філософськими дослідженнями, які присвячені вивченню окремих аспектів толерантності та специфіки їх прояву в соціокультурному просторі України, займаються Є.В. Швачко, Ю.А. Іщенко, О.В. Тягло, Є.К. Бистрицький, Н.Є. Пелагеша, О.Є. Голод та ін. [33]. Незважаючи на велику кількість спроб охарактеризувати це явище, нині воно є семантично неоднозначним.

Мета роботи – дослідити функціональні особливості політкоректної лексики в німецьких текстах ЗМІ, явища «евфемія» та «пейорація», шляхи їх відтворення українською мовою з огляду на лінгвокультурологічні розбіжності.

Матеріалом дослідження слугували фрагменти німецьких ЗМІ «Zeit», «Spiegel», «Stern», «Frankfurter Allgemeine Zeitung», «Westdeutsche Zeitung».

Виклад основного матеріалу. Автори соціологічного словника-довідника Т. Лоусон і Д. Геррод визначають політичну коректність як прагнення виключити будь-який прояв дискримінації людей за ознакою статі, етнічної приналежності, фізичних здібностей або сексуальної орієнтації [19, с. 509].

На думку відомого лінгвіста С.Г. Тер-Мінасової, політична коректність мови виражається в прагненні знайти нові способи мовного вираження замість тих, які зачіпають почуття і гідність індивіда, принижують його людські права звичайною мовною

нетактовністю або прямолінійністю щодо расової й статевої приналежності, віку, статусу, стану здоров'я, зовнішнього вигляду [22, с. 122].

Отже, в основі такого лінгвістичного феномена, як політична коректність, – досить схвальне прагнення не образити, не зачепити почуттів людини, зберегти гідність особи і гарний настрій. Це досягається через неприпустимість принизливих згадувань про фізичні або психічні вади третіх осіб, про їх расову, релігійну чи національну приналежність, дотримання рівності статей у громадському та приватному житті, заходи проти сексуальних утисків на роботі, а також неприпустимість презирства, принизливих висловлювань та агресивних нападок на адресу тих людей, які відносять себе до сексуальних меншин, якщо їхня поведінка не виходить за межі закону [35, с. 122].

Критика політкоректності має різні форми – від іронічного висміювання до категоричного неприйняття самої ідеї. Політкоректність навіть оголошується найбільшою інтелектуальною загрозою XXI століття, котра підриває світоглядні основи американського суспільства та всієї західної цивілізації. Прихильники ж політкоректності вбачають у ній, перш за все, інструмент попередження й пом'якшення гострих соціальних конфліктів, підвищення політичної і правової культури суспільства [40].

Дослідження політкоректної лексики широко охоплює поняття політичного дискурсу. Вивченню дискурсу присвячено багато досліджень, автори яких тлумачать це явище в настільки різноманітних наукових системах, що сам термін «дискурс» став ширшим за термін «мовлення» [13, с. 227].

Мова політики використовується не тільки як інструмент формування і вираження думки, але як спосіб її приховування. Політичний дискурс − проблема не тільки політична, але й лінгвістична та культурна. Його оформлення стало можливим завдяки стрімкій еволюції засобів масової інформації. У політичному дискурсі поєднуються когнітивні й соціальні аспекти, цінності, символи тощо. Політичний дискурс стає частиною процесу, в якому індивіди конструюють власні смисли, причому аналіз результатів цього процесу вимагає врахування не лише когнітивної сфери (області породження суджень), але й національних та соціальних особливостей менталітету та психології людей, їхніх ціннісних орієнтацій у суспільстві.

Мова політики і політичної лексики як її елемента, як зауважує Є.К. Павлова, є специфічно прагматичною [27, с. 100].

Д. Грейбер у своїй праці виокремлює такі функції політичного дискурсу:

1) поширення інформації – не менш важлива одиниця політичного дискурсу щодо народу;

2) визначення порядку денного. Суть цієї функції полягає в контролі за поширенням інформації;

3) проекція в майбутнє та минуле, що полягає у прогнозуванні політики на майбутнє, аналізуючи позитивний чи негативний досвід минулого [38, с. 35].

Отже, можна вважати найважливішими функціями політичного дискурсу політичну пропаганду, переконання та вплив.

Вивчення евфемії нині є актуальною лінгвістичною проблемою, адже останнім часом процеси утворення евфемізмів відбуваються надзвичайно інтенсивно [6]. Політичний дискурс фігурує ареною функціонування явища евфемії, оскільки дипломатичні відносини, як і ведення внутрішньої політики, передбачають використання лексичних засобів, які приховують негативну конотацію мовної одиниці й, відповідно, перетворюють її на нейтральну, наближуючи слово чи словосполучення до первинної денотативної функції. Евфемію варто розглядати як явище, а евфемізацію як процес. Це, насамперед, сприяє впровадженню поняття політкоректності в дискурс [24].

Загальновідомо, що евфемізм − слово або вислів, троп, що вживається для непрямого, прихованого, зокрема пом'якшеного, ввічливого позначення певних предметів, явищ, дій, замовчування їхньої прямої назви. Вживання евфемізмів у мові тісно пов'язане з намаганням замінити соціально або психологічно неприйнятні номінації на аналогічні, але з більш нейтральним значенням, тому евфемізми можна розглядати як естетично доцільні засоби передачі інформації [7, с. 212–215].

Отже, мотивами для вживання евфемістичних одиниць є шанобливе ставлення до почуттів адресата, уникнення усталених табу і порушень соціальних норм, прагнення завуалювати негативні аспекти дійсності та здійснити прагматичний вплив на адресата [20].

Евфемізми мають значний маніпулятивний потенціал, який зумовлений такими факторами:

– евфемізми приховують справжню сутність явища шляхом створення нейтральної чи позитивної конотації;

– реципієнт зазвичай не встигає виділити евфемізми з контексту та осмислити їх, оскільки інформаційний потік під час промов політиків ускладнює та призупиняє його об'єктивну оцінку;

– незначна частина реципієнтів знайома з явищем евфемії [31, с. 14–15].

Політичними евфемізмами вважатимемо групу евфемізмів, які використовують у політичній комунікації для пом'якшення неприємних повідомлень, уникнення прямої номінації всього, що може викликати негативну оцінку або образити почуття адресата політичної комунікації, завуальовування негативних аспектів політичної діяльності, а також цілеспрямованого впливу на адресата. Виокремлюємо такі характерні риси політичних евфемізмів:

– політичні евфемізми охоплюють усі тематичні групи (релігійну, соціально-моральну, суспільно-естетичну):

«Sie tun das nicht nur, weil sie arm sind, nicht nur, weil sie denken, dass die wirtschaftliche Erholung Tunesiens allzu lange dauern wird» [https://www.zeit.de/2011/08/01-Gerechtigkeit]. – Вони роблять це не лише тому, що вони бідні, а тому що вважають, що відновлення економіки Тунісу займе занадто багато часу.

Для розпізнавання евфемізму потрібні екстралінгвальні чинники, загальні знання, контекст тощо, оскільки деякі політичні тексти можуть, на перший погляд, містити лише інформативний характер. Якщо ж придивитись уважніше і проаналізувати мовні засоби, використані для передачі певної інформації, то можна виявити евфемічні лексичні одиниці.

У результаті виконаного аналізу побутування евфемізмів у німецькому політичному дискурсі виокремлюємо такі їхні функції: *вуаліативна, превентивна, пом'якшувальна* та *елеватива* [20].

Превентивна функція полягає у використанні евфемічних слів та виразів як альтернативи закріплених у суспільстві релігійних та соціальних табу. Тобто в основі превентивної функції лежить намір уникнути будь-якого виду табу.

Вуаліативна функція виявляє прагнення адресанта приховати аспекти дійсності, про які він не бажає говорити відверто, тобто,завуалювати негативні політичні реалії з корисливою метою, з метою політичного лідерства.

«Geißler sorgte dafür, dass es beim Bahnhofsstreit wieder um die Sache ging, um die großen Fragen und die kleinen Details» [https://www.zeit.de/2011/28/01-Stuttgart-21]. – Гейслер переконався, що справа стосувалась суперечки на станції, великих питань та дрібних деталей.

Пом'якшувальна функція відображає емоційний вплив на читача чи слухача, бажання бути ввічливим, прагнення комунікантів до збереження мовленнєвого співробітництва, сприяє уникненню комунікативного дискомфорту з метою створення чи утримання позитивного іміджу. Політик, який прагне переконати, має знайти шлях не лише до розуму людини, а й до серця.

Елевативна функція евфемізмів допомагає адресантові представити реальність у позитивнішому світлі, піднести низькі чи середні суспільні стандарти.

На хвилі політкоректності випливають нові евфемістичні позначення професій та людей певного етнічного походження, до яких у суспільстві є негативне чи упереджене ставлення. Існують цікаві приклади політкоректних етноевфемізмів у німецькій мові, коли замість збірного позначення (*Eskimo – ескімос, Zigeuner – циган*), яке набуло негативних конотацій, почали вживати нейтральне позначення частин цієї народності (*Inuit, Roma*). Старі позначення ще якийсь час можуть функціонувати у фразеологічних зворотах чи назвах продуктів (морозиво *Eskimo*, кукурудзяні палички *Zigeunerräder*, шніцель *Zigeunerschnitzel* чи десерт *Mohr im Hemd*), проте з політкоректних міркувань із часом зникають і звідти (як це сталося із назвою зефіру в шоколаді *Negerküsse – поцілунки негра*, який переіменували на *Schokoküsse – шоколадні поцілунки*).

Яскравим прикладом того, що в різних суспільствах слово на позначення однієї і тієї ж групи людей може мати різні конотації, є слово *іноземець/іноземка* в українській та німецькій мові: нейтральне в українській мові, німецьке *Ausländer/ Ausländerin* сприймається негативно і пов'язується з економічною міграцією. Тому і слово *мігрант/мігрантка* (*Migrant/ Migrantin*) зазнало звуження і погіршення значення, асоціюється з економічними мігрантами, бідністю і, як і *Ausländer*, не використовується щодо вихідців із забезпечених суспільств, які змінили країну проживання. До останніх вживаються позначення з першим компонентом *Wahl-* (вибір), який підкреслює, що переселення відбулося не з економічної нужди, а із власної волі: *Wahldeutscher/österreicher* – німець/австрієць за вибором, *Wahl-Berliner/Wahl-Wiener* – берлінець/віденець за вибором [45].

Значна частина політкоректних мовних одиниць належить до класу безеквівалетної лексики, саме тому вони становлять труднощі у процесі перекладу українською мовою. Внаслідок цього в перекладача з'являються дві основні задачі:

1) адекватно передати значення слова або словосполучення;

2) зберегти зміст і при цьому не суперечити ідеології політичної коректності.

Політична коректність є не тільки способом протистояння агресії, а й засобом переконання, бо вміло і вдало підібрані політичним діячем лексичні засоби мають великий вплив на слухача, змушуючи його сприймати ситуацію і представляти її в такому вигляді, як це було завгодно оратору. Через це політкоректна лексика часто використовується в засобах масової інформації. З цього погляду роль перекладача в цьому випадку важлива, адже йому треба правильно донести інформацію до одержувача, не спотворивши при цьому сенс і дотримуючись при цьому принципів політичної коректності.

Посилаючись на класифікацію М.В. Лукичової в роботі «Политкорректность по-немецки» щодо вживання політкоректної лексики в різних сферах діяльності, ми проаналізували такі речення, в яких вжито певний політкоректний термін.

1. Расова політкоректність.

«Gut 2000 Stücke, 100 Tourneen, zahlreiche Jazzstandards – Duke Ellington trug die Musik der Afroamerikaner in die Welt». [https://www.spiegel.de/geschichte/jazz-musiker-duke-ellington-die-bigband-war-sein-instrument-a-1264008.html]. – Більше 2000 творів, 100 турів, безліч джазових стандартів – Дюк Еллінгтон поширив музику афроамериканців по всьому світі.

Вживання лексеми «*афроамериканець*» виступає як евфемізм для лексеми «*Негр*». У цьому випадку політкоректний термін перекладений шляхом транслітерації. Необхідно зазначити, що нині використання слова *Neger* не є образливим і не висловлює негативну конотацію (донині прийнятно говорити *Negernuss, Negerpuppe, Negertanz*), проте джерелом поширення цього слова було ісп. *negro* («чорний»), що безпосередньо вказує на колір шкіри і тим самим виходить за рамки расової політкоректності. Важливим принципом політкоректності в цьому прикладі є запозичення самоназв відповідно до побажань порушеної сторони. Пов'язані з цим словом уявлення настільки негативні, що аргументи на користь його нейтральності більше не приймаються. Таким чином, необхідно використовувати інші позначення, такі як *африканець, темношкірий* або *афроамериканець*.

2. Соціальна політкоректність.

«Für sozialschwache Schüler kann man viel tun». [https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/oecd-fuer-sozial-schwache-schueler-kann-man-viel-tun-15423029.html] – *Можливо зробити багато для студентів зі слабким соціальним статусом.*

«Für sozialschwache Schüler kann man viel tun» – так звучить назва однієї зі статей щоденної німецької газети *Frankfurter Allgemeine*. Словосполучення *«Sozialschwache Schüler»*, означає «*студенти зі слабким соціальним статусом*». Цей термін перекладений комбінованим шляхом (поєднання калькування й описового перекладу). Пряме значення цього виразу можна висловити одним словом «*arm*» – *бідний*, але тоді б воно втратило свою політкоректність, вказуючи на низький соціальний статус.

3. Професійна політкоректність.

«Die Entsorger fordern darin unter anderem, das Recycling bereits beim Produktdesign mitzudenken» [*https://www.welt.de/newsticker/dpa_nt/infoline_nt/wirtschaft_nt/article193971933/Entsorger-fordern-Plastik-nicht-zu-verteufeln.html]. – Крім того, компанії з утилізації вимагають, щоб у процесі проєктування продукції враховувалася переробка.*

У цьому прикладі ми бачимо прояв політкоректності у сфері професійної діяльності. Термін *Entsorger* «*утилізатор відходів*», що перекладений шляхом калькування, має нейтральну конотацію і не викликає будь-яких неприємних асоціацій при його використанні.

4. Політкоректність у сфері злочинного світу.

«Die Zahl der fremdenfeindlichen Straftaten ist im vergangenen Jahr um fast 20 Prozent gestiegen». [https://www.zeit.de/gesellschaft/zeitgeschehen/2019-05/politisch-motivierte-kriminalitaet-fremdenfeindlichkeit-antisemitische-straftaten-anstieg-zahlen]. – *В минулому році число правопорушників, які проявляють ксенофобію, зросла майже на 20 відсотків* [53].

Останнім часом велика увага приділяється також політкоректності у сфері злочинного світу. У наведеному прикладі

автор не використовує слово *Verbrecher* (злочинець), а замінює його на *Straftäter* (правопорушник), яке перекладається також шляхом калькування.

Поняття пейоративності в лінгвістиці частіше зустрічається у вузькому розумінні. Так, у «Словнику лінгвістичних термінів» О.С. Ахманової ми знаходимо таке визначення слова «*пейоративний*» (зневажливий, депреціативний, несхвальний): який має негативну експресивно-емоційно-оцінну конотацію; який додає слову негативну конотацію [3, с. 315].

Під пейоративами розуміються «лексичні одиниці, в структуру лексичного значення яких входить конотативний аспект (негативна емотивна сема), за допомогою якого виражається негативне ставлення мовця до адресата» [2].

Отже, конкретна лексична одиниця може реалізовувати пейоративне значення в умовах певного контексту, якщо у структурі цієї одиниці присутній емотивно-оцінний аспект. Пейоративами називають лексеми з конотативним аспектом «негативної емотивної семи», за допомогою якої виражається ставлення мовця до адресата. Це може бути вульгарна, розмовно-просторічна, жаргонна лексика. Важливою особливістю використання цієї лексики є змога негативно «оцінювати» особу співрозмовника, перетворюючи процес спілкування на конфліктну взаємодію [5].

Нині є багато класифікацій досліджуваного пласту лексики. В. Карасик, наприклад, виділяє загальні та спеціальні пейоративи [13, с. 238]. В. Галаган, досліджуючи пейоративну лексику, класифікує пейоративи за їх структурою (прості, структуро-похідні) [8, с. 104].

Багато з лексем цієї семантичної групи належать до розмовної лексики, такі як, наприклад, *anschwärzen* зі значенням «очорнити, оббрехати когось л.» Це дієслово утворене від німецького прикметника *schwarz* («чорний») і спочатку використовувалося в буквальному значенні «(за)чорнити, закоптити, пофарбувати в чорний колір». Згодом у результаті метафоризації з'явилося переносне значення «обмовити, зіпсувати репутацію», яке і превалює в сучасній німецькій мові [15].

«Denn petzen und andere anschwärzen kommt auch beim Vorgesetzten nicht gut an» [https://www.deutsche-handwerks-zeitung.de/wenn-petzen-am-arbeitsplatz-zum-problem-wird/150/3099/373005]. – Доноси і наклеп на колег навряд чи отримають позитивну оцінку в начальства.

Фамільярно-розмовним за своїм стилістичним забарвленням є і дієслово *verklatschen* «розпускати плітки, чутки; наябедничати на когось», так само, як і однокореневе дієслово *klatschen* розм. «злословити, розголошувати, доносити, доносити, пліткувати».

Наприклад: *einen Mitschüler beim Lehrer verklatschen – обмовити однокласника перед учителем.*

На відміну від вищезгаданої лексеми, дієслово *ruinieren* є літературним і стилістично нейтральним. У німецьку мову це дієслово було запозичено з французької, що своєю чергою прийшло з латини (*lat. Ruinare*). У сучасній німецькій мові воно має значення «підривати; губити, руйнувати». Контекстуальний аналіз показав, що це дієслово часто використовується в значенні «зруйнувати здоров'я», а також «підірвати чиєсь фінансове благополуччя» або «зруйнувати чиїсь плани» [15].

Залежно від того, чи враховуються в аналізі сутнісні ознаки пейоративів або їхня формальна будова, виділяють дві основні тенденції опису механізмів пейорації в німецькій літературній мові. Отже, одна з них базується на структурно-семантичних, інша – на оціночно-стилістичних особливостях пейоративів [14].

Висновки. На підставі проведеного нами дослідження ми визначили, що політкоректна лексика вживається в різних сферах діяльності, і, відповідно, має свої особливості перекладу, який потребує обізнаності перекладача в окремих напрямах, глибокого розуміння предмета чи теми розмови, знання специфіки перекладу політкоректної лексики, максимальної дипломатичності в процесі здійснення перекладів.

Література:

1. Акінчиць Н.Г. Політичний дискурс як об'єкт наукового аналізу. *Культура народов Причерноморья.* 2007. № 107. С. 72–76.
2. Андрухович Ю. Московіада. Івано-Франківськ: Лілея НВ, 2006, 215 с.
3. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. Москва : КомКнига, 2007. 576 с.
4. Бараненкова Н.А., Литвин С.В. Експлікація як спосіб перекладу безеквівалентної лексики науково-технічного стилю. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Серія : Філологія. Педагогіка.* 2014. Вип. 4. С. 6–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vntufil_2014_4_3
5. Білоконенко Л. Пейоративна й інвективна лексика в міжособистісному конфлікті. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету.* 2012. № 7(2). С. 119–127. URL: https://doi.org/10.31812/filstd.v7i2.661
6. Бовгиря О.О. Кирилюк М.А Евфемізми як засіб маніпуляції у німецькому політичному дискурсі. *Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук. Серія : Філологія*. 2019. С. 35. URL: http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/fil/31sept2019/31sept2019.pdf
7. Великорода В.Б. Механізми поповнення евфемістичної лексики. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова.* 2017. № 4. С. 212–217.
8. Галаган В.Я. Структурні та семантичні властивості іменників-пейоративів та прикметників-пейоративів. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»].* Сер. : Філологічна. 2010. Вип. 13. С. 104–110.
9. Голод О.Є. Особливості семантики та функціонування пейоративної лексики в сучасній німецькій мові : автореф. дис. … канд. філол. наук : 10.02.04 / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2001. 18 с.
10. Дзенс Н.И., Перевышина И.Р., Кошкаров В.А. Теория и практика перевода : учебное пособие. Санкт-Петербург : Антология, 2007. 560 с.
11. Завадська О.В. Особливості розвитку і функціонування лінгвопрагматичної стратегії політкоректності на пострадянському інформаційному просторі. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство».* 2010. № 11. С. 119–127.
12. Иванова О. Политкорректность в России. *Вестник Евразии*. 2002. № 3. URL: http: //www.eavest.ru/archive/2002/ivanova.html. (дата звертання: 16.11.2020)
13. Карасик В.В. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Москва : Гнозис, 2004. 390 с.
14. Крупенченок В.Н. К вопросу о пейоративах и механизмах их образования в немецком языке. *Вестник Московского университета*. Сер. 9, Филология. 2013. № 2. С. 158–166.
15. Кулькова М.А., Хаймова Г.Г. Функционально-семантический анализ пейоративных глаголов в немецком языке. *Сер. Филология и культура.* 2013. № 4 (34). С. 61–65.
16. Літвінова М.М., Літвінов О.І. Симулятивний потенціал політкоректних термінів (на матеріалі німецьких Інтернет-видань).

Вісник ХНУ № 1155. Сер. Лінгвостилістика і лексикологія. 2015. С. 126–130.
17. Лобанова Л.П. Новый стиль речи и культура поколения. Политическая корректность. Часть первая. *Образовательный портал*. URL: https://www.portal-slovo.ru/philology/37421.php
18. Лукичова М. В. Политкорректность по-немецки. *Сер. Филология.* 2015. № 10. С. 151–156.
19. Лютянська Н.І. Особливості об'єктивації концептів толерантність та політична коректність в англомовному мас-медійному дискурсі. Миколаїв : Чорноморський державний університет ім. Петра Могили, 2014. 487 с.
20. Макеєвець Ю. Семантика та функціонування евфемізмів у німецькому політичному дискурсі (на матеріалі сучасної преси). *Сер. Іноземна філологія*. 2013. Вип. 125. С. 22–28.
21. Мартищенко К. Мовні засоби реалізації політкоректності у медіа дискурсі. *International Scientific Journal "Internauka". Сер. Філологічні науки*. URL: https://www.inter nauka.com/uploads/public/15389452345252.pdf
22. Мацієвський Ю.А. Між функціоналізмом та нормативізмом: академічна політологія в Україні на початку XXI ст. *Людина і політика*. 2004. № 5. С. 8.
23. Молодиченко Н.А., Танана С.М. Основні аспекти поняття політичної коректності в сучасній англійській мові. *Молодий вчений*. 2016. № 5. С. 507–510. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_5_128
24. Назаренко О.В., Галеженко В.Г. Евфемізми як лексичний засіб вираження категорії політкоректності. *Нова філологія.* Збірник наукових праць. 2019. № 76. С. 99–103
25. Обвинцева О.В. Эвфемизм в политической коммуникации (на материале английского языка в сопоставлении с русским) : дис. … канд. филол. наук : 10.02.20. 2003. 192 с.
26. Орехова Е.Н. Приращение смысла через прецедентные феномены в политической коммуникации (на материале английского языка). *Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 2: Филология и искусствоведение*. 2011. С. 114–117.
27. Павлова Е.К. Лексические проблемы глобального политического дискурса. *Вестник Моск. ун-та. Серия 19: Лингвистика и межкультурная коммуникация.* 2005. № 2. С. 98–111.
28. Палкин А.Ю. Языковой аспект политкорректности. *Вестник Костромского государственного университета им. Н.А. Некрасова*. 2007. Т. 13, N 3. С. 139–145. Библиогр.: с. 145 (7 назв.)
29. Петренко В. Політична мова як предмет наукового дослідження. *Політичний менеджмент.* 2007. № 5. С. 60–68.
30. Полторак К.Ю. Політкоректність як особливість перекладу політичних текстів. *Перекладацькі інновації* : матеріали IX Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. 2019. С. 93–94.
31. Постатнік М.М., Свирид А.М. Евфемізми, причини їх виникнення, особливості вживання та перекладу (на матеріалі німецької мови). *Матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів гуманітарного факультету* : Відп. за вип. Л.П. Валенкевич. Суми : СумДУ, 2015. Ч. 2. С. 14–15.
32. Рогачева В.В., Беликова А.И. Основные способы и трудности перевода англоязычной политкорректной лексики на русский язык. URL: https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/217762/1/449-453.pdf (дата звертання: 16.11.2020)
33. Сивак О.Б. Бухгалтерський дискурс у професійній діяльності майбутнього фахівця з обліку і оподаткування. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія».* 2019. Вип. 6(74), червень. С. 96–98.
34. Сінькевич О.Б. Політкоректність в контексті глобалізаційних процесів сучасності. URL: https://www.sworld.com.ua/konfer30/820.pdf (дата звертання 17.11.2020)
35. Совпенко М.О. Лінгвокультурний та прагматичний аспекти перекладу політкоректної лексики в англомовних медійних текстах : магістерська дис. : 035 Філологія. Київ, 2018. 231 с.
36. Трухачева Д.А. Сферы проявления языковой корректности (на материале немецкого языка). *Фундаментальная наука вузам*. Сер. Языкознание. 2014. Вып. 4. С. 368–375.
37. Турчин В.В., Турчин М.М. Німецький політичний дискурс та явище евфемії. *Наукові записки. Серія "Філологічна"*. 2011. Вип. 20. С. 189–197.
38. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса. Москва : Гнозис, 2004. 326 с.
39. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. Київ : АртЕк, 1998. 336 с.
40. Sinkevych O. POLITICAL CORRECTNESS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION PROCESSES OF MODERNITY Ivan Franko National University of Lviv Universytetska str, 1, Lviv.
41. Die Zeit. 2011. № 1–52.
42. Nannen H. Freundliche Grüße von Feind zu Feind. URL: http://www.dwds.de
43. Kurtz D. Die Schuldenfalle. URL: http://www.berliner-zeitung.de
44. Henrik Böhme. Abgeschoben in den Kosovo. URL: http://www.tagesspiegel.de
45. EVEREST. Мовний серпанок або коротко про евфемізми. URL: https://everest-center.com/movnyj-serpanok-abo-korotko-pro-evfemizmy/ (дата звертання 17.11.2020)

Havrylova I. The peculiarities and methods of translation of the politically correct vocabulary

Summary. The article has been devoted to the description of the concept of "politically correct vocabulary", which expresses a polite attitude to contradictory phenomena in society in order to curb the growth of destructive resentments or hidden disputes, as well as ways of translation of politically correct vocabulary into Ukrainian. There is the main classification of this vocabulary determined by field of application. Particular attention is paid to cases of use and ways of translating of politically correct terms. In particular, there were studied such problems as the functional peculiarities of politically correct vocabulary in the texts of the German media, its relationship with the phenomenon of "euphemism" and ways of its interpretation into Ukrainian in view of linguistic and cultural differences. There are distinguished such following functions based on the study of euphemisms in the German political discourse: volatile, preventive, mitigating and elective. It was also noted that a specific lexical unit in a certain context can realize the pejorative meaning, provided by the presence in the structure of an emotional and evaluative aspect. By using of pejoratives the speaker expresses his attitude to the listener. Politically correct vocabulary is widespread and changes every language while creating certain difficulties by translation. Regarding the peculiarities of translating of politically correct vocabulary from German into Ukrainian, we can distinguish three main ways of its implementation. First, it is direct borrowing of new vocabulary based on transliteration and transcription, secondly, there is tracing or literal translation and, thirdly, descriptive translation. The choice of a method of translation is determined by the melodiousness of this variant of translation, the presence or absence of an established variant of translation of this language unit, the presence or absence of connotations of the equivalent of this expression in the language of translation. When interpreting, it is necessary to consider not only the translation of certain elements of politically correct vocabulary, but also other parts of the sentence, which may not be semantically politically correct, but may affect the meaning of the whole sentence. If necessary, when translating, the order of words and phrases can be changed or rearranged.

Key words: politically correct vocabulary, discourse, translation, euphemism, translation method.